

Warszawa, 17.07.2019 r.

PREZES
Instytutu Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
dr Jarosław Szarek

BIK-076-37(3)/19

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2019 -07- 22
ZAL.	NR

Pan
Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

w odpowiedzi na Pana pismo z 17 czerwca 2019 r. (znak VII.600.6.2019.JZ) przesyłam wyjaśnienia w sprawie zagadnień dotyczących funkcjonowania ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 25 dalej jako: ustawa) związanych ze skargą Pani dotyczącą realizacji wniosku o nadanie ww. odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności zakończonego odstąpieniem od przedstawienia Prezydentowi RP zgodnie z art. 30 ust. 4 ustawy.

Zawiadamiam, że w przedmiotowej sprawie powodem zakończenia procedury odznaczeniowej był brak możliwości stwierdzenia, na podstawie zgromadzonej dokumentacji, że w przypadku kandydatki została spełniona którakolwiek z przesłanek określonych w art. 15a ust. 1 i/lub 2 ustawy.

Pragnę zaznaczyć, że pani , wbrew twierdzeniom zawartym w skardze, była informowana na bieżąco (również za pośrednictwem syna – , będącego w stałym kontakcie telefonicznym i mailowym z pracownikiem oddziałowego archiwum IPN w Białymstoku realizującym sprawę, jak i na późniejszym etapie z pracownikiem Centrali IPN w Warszawie weryfikującym wniosek) o zaistniałych okolicznościach związanych z brakiem dokumentów pozwalających na sporządzenie uzasadnienia wniosku, w myśl warunków określonych w art. 15a ust. 1 i/lub 2 ustawy.

Co istotne Wnioskodawczyni (oraz pośrednio występujący w Jej imieniu syn) zostali powiadomieni również o możliwości kontynuowania procedury odznaczeniowej w przypadku dostarczenia dodatkowych dowodów prowadzenia przez Nią działalności opozycyjnej (np. oświadczeń świadków, informacji o publikacjach lub posiadanych przez kandydatkę kopii dokumentów z epoki). Pomimo udzielonych wyjaśnień do Instytutu nie wpłynęły uzupełnienia pozwalające na pozytywne rozstrzygnięcie sprawy.

1/3

#Moja NIEPODLEGŁA.

Zatem przywołaną w Pana piśmie skargę Wnioskodawczyni odnośnie braku dostępu do informacji należy uznać za bezzasadną.

Ponadto odpowiadając na zarzut dotyczący nieprawidłowości w postępowaniu związany z brakiem podania przyczyn odmowy wystąpienia z wnioskiem z art. 30 ust. 4 ustawy, z a co za tym idzie ewentualną możliwością wywołania podejrzeń o współpracę z organami bezpieczeństwa państwa wyklucza wynik postępowania prowadzonego na wniosek ww. w sprawie nadania przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych statusu działacza opozycji antykomunistycznej/osoby represjonowanej w PRL zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o *działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych* (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 690) zakończonym wydaniem pani decyzji administracyjnej, w której Prezes IPN stwierdza, że ww. *nie była pracownikiem, funkcjonariuszem lub żołnierzem organów bezpieczeństwa państwa i w archiwum Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nie zachowały się dokumenty wytworzone przez nią lub przy jej udziale, w ramach czynności wykonywanych przez nią w charakterze tajnego informatora lub pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji przez organy bezpieczeństwa państwa.*

W odpowiedzi na poruszoną w Pana piśmie problematykę okoliczności związanych z wystosowywaniem odmów wystąpienia z wnioskiem o odznaczenie, informuję że w opinii Instytutu Pamięci Narodowej nie ustały przesłanki, dla których przeprowadzono zmianę w ustawie o orderach i odznaczeniach z 10 października 2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1664).

Ochrona godności i dobrego imienia osoby, na rzecz której złożono wniosek o nadanie odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności, w obecnym stanie prawnym ma znacznie lepsze zabezpieczenie, niż przed wprowadzeniem zmiany zwalniającej IPN z obowiązku informowania stron postępowania o przyczynach zakończenia. Jednocześnie co istotne wewnętrzne procedury nie pozbawiają prawa do informacji osób, na rzecz których złożono wniosek o nadanie tego odznaczenia.

Archiwum IPN opracowało praktykę, w której w przypadku braku możliwości potwierdzenia - na podstawie informacji z własnego zasobu lub dostępnych publikacji naukowych - działalności opozycyjnej kandydata do odznaczenia lub doznanych przez niego represji określonych w art. 15 a ust. 1 i 2 ustawy, kieruje do **inicjatora (z jednoczesnym powiadomieniem kandydata)** prośbę o dostarczenie odpowiednich uzupełnień. Dopiero brak odpowiedzi z ich strony (w wyznaczonym terminie – 3 miesiące), lub gdy nadesłane dokumenty nie pozwalają na potwierdzenie działalności określonej w ustawie skutkuje wydaniem odmowy o odstąpieniu od dalszego procedowania wniosku.

W przypadku osób, które figurują w Krajowym Rejestrze Karnym, Instytut udziela informacji o przyczynach odstąpienia **wyłącznie kandydatom** na ich prośbę o przedstawienie przyczyn takiego rozstrzygnięcia sprawy. Jednocześnie osoby te są informowane o możliwości ponowienia procedury odznaczeniowej w momencie zatarcia się skazania.

Odnośnie wniosków, w których stwierdzono przesłanki wskazujące na wystąpienie okoliczności opisanych w art. 15 a ust. 3 ustawy, informacja udzielana jest **tylko na prośbę**

2/3

#MojaNIEPODLEGŁA.

kandydata, przy czym osoby te informowane są o możliwości zapoznania się z dokumentami z zasobu IPN na podstawie wniosku o udostępnienie do wglądu dokumentów dotyczących wnioskodawcy/nieżyjącej osoby najbliższej wnioskodawcy, zgodnie z art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2018 r. poz. 2032).

Należy ponadto zauważyć, że wspomniana ochrona byłaby nieskuteczna w przypadku zastosowania przepisów art. 73 ust. 1 Kodeksu postępowania administracyjnego zapewniającego stronom wgląd do akt sprawy, gdyż są nimi w procedurze zmierzającej do nadania odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności – zarówno osoba, której dotyczy wnioski, jak i podmioty inicjujące, które na tej podstawie mogłyby uzyskać wgląd do danych szczególnie wrażliwych (w tym dotyczące karalności lub informacji o współpracy z organami bezpieczeństwa państwa).

Z wyrazami szacunku

PREZES
Instytutu Pamięci Narodowej
dr Jarosław Szarek